

HERRLJUNGA KOMMUN  
herrljunga.kommun@herrljunga.se

2024-03-12

1 (23)

Dnr- SI 2023:7784

# Beslut

---

efter planerad kvalitetsgranskning vid Ods skola i  
Herrljunga kommun

## Inledning

---

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på *Ods skola* avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

### Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

### Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

### Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid *Ods skola* i följande utsträckning:

#### **Rektors ledarskap**

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla sin analys av skolenhetens samlade resultat och tydligt sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande samt utifrån denna analys besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder.

### **Undervisning**

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver se till att skapa en tydligare struktur i undervisningen där bland annat lektionernas innehåll och syfte klargörs i större utsträckning samt att alla elever oavsett behov får möjlighet att arbeta med ett utmanande innehåll på en lämplig nivå.

### **Trygghet och studiero**

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver se till att stärka skolenhetens samlade arbete för att skapa och upprätthålla gemensamma strategier och förhållningssätt när det gäller studiero.

### **Bedömning och betygssättning**

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp lärarnas bedömning och betygssättning för att identifiera eventuella avvikelser och analysera vad dessa beror på samt ge samtliga undervisande lärare förutsättningar att kunna kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

**Uppföljning**

Huvudmannen ska senast den **1 oktober 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redovisningen skickas via e-post, till [dokument.goteborg@skolinspektionen.se](mailto:dokument.goteborg@skolinspektionen.se), eller per post till, Skolinspektionen eller per post till, Skolinspektionen, Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2023:7784 ) i de handlingar som sänds in.

## Skolinspektionens bedömning

---

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

### Rektors ledarskap

**Författningsstöd**

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på *Ods skola* leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Rektorn följer inte på ett tillräckligt vis upp och analyserar skolenhetens kunskapsresultat i relation till undervisningen och hur undervisningen genomsyras av värdegrundsuppdraget. Därav saknar rektorn en bild av verksamhetens eventuella behov av förbättringsåtgärder. Rektorn har en viss struktur för att fördela resurser på skolan och resursfördelningen följs kontinuerligt upp. Rektorn skapar till viss del förutsättningar för lärarna att samverka och följer upp att ett lärande sker i kollegiet. Vidare ser rektorn till viss del till att skolans arbets- och förhållningssätt tillämpas av alla lärare, men obehöriga lärare får endast i mindre utsträckning stöd i planering av undervisningen och betygsättningen av behöriga lärare. På skolenheten saknas ett strategiskt jämställdhetsarbete som rektorn leder.

*Uppföljning och analys*

Skolinspektionens granskning visar att rektorns uppföljning och analys av verksamheten inte ger rektorn den nulägesbild av skolenheten som behövs för att kunna utveckla undervisningen och vidta förbättringsåtgärder. Rektorn följer inte på ett tillräckligt vis upp och analyserar skolenhetens kunskapsresultat i relation till undervisningen och hur undervisningen genomsyras av värdegrundsuppdraget. Rektorn har en viss struktur för att fördela resurser på skolan och resursfördelningen följs kontinuerligt upp.

Av inskickat material och intervjuer framgår bland annat att rektorns arbete med att följa upp och analysera skolenhetens kunskapsresultat i förhållande till undervisningen är otillräckligt. Det sker en uppföljning efter avslutat läsår av betyg i årskurs 6, bedömningen av elevernas kunskaper i övriga ämnen och årskurser samt en uppföljning av elevernas svar i enkäter som mäter deras upplevelse av trygghet och studiero. Rektorn, lärarna och representanterna för elevhälsan säger emellertid att de inte följer upp och analyserar resultaten på ett tydligt sätt och att detta är något som de ser ett behov av att utveckla. Även om rektorn genomför besök i klassrummen säger hen att det finns behov av att göra en strukturerad uppföljning av undervisningen och att hon bland annat diskuterat detta med elevhälsoteamet. Rektorn säger vidare att när de på skolenheten har kommit igång med att följa upp kunskapsresultaten på ett tydligare sätt, så ska resultaten också knytas till en analys av undervisningen och där kommer lektionsobservationer vara ett verktyg. Eleverna får undervisning i ämnena slöjd, hem- och konsumentskap och moderna språk på två andra skolenheter. Även om rektorn följer upp kunskapsresultaten i dessa ämnen så framkommer det av granskningen att dessa resultat dokumenteras på ett sådant sätt i skolans digitala lärplattform att det påverkar uppföljningens kvalitet negativt.

Vidare framgår att rektorn inte på ett tillräckligt vis följer upp hur läroplanens värdegrundsuppdrag integreras i undervisningen. Visserligen säger rektorn att lärarna genomför ett arbete enligt planen mot diskriminering och kränkande behandling och att skolkuratoren exempelvis undervisar om normmedvetenhet i klasserna men rektorn säger också att uppföljningen av hur lärarna ser till att värdegrundsuppdraget tas upp behöver utvecklas. Skolkuratoren har också tagit fram ett årshjul med moment att genomföra i ett förebyggande och främjande värdegrundsarbete. De har påbörjat arbetet med årshjulet men rektorn har ännu inte säkerställt att det är införlivat i lärarnas arbete.

När det gäller uppföljningen av lärarnas förutsättningar att genomföra en god undervisning säger rektorn att hon samtalar med lärarna om exempelvis lokalerna och vad de innebär för undervisningens genomförande och om rektorn behöver lösa situationer kopplat till lokaler. Det kan också handla om diskussioner om läromedel där lärarna har en stor frihet i att både skapa och köpa in läromedel och där de genom statsbidrag har fått förutsättningar att införskaffa de läromedel som möter behoven. Det framgår inte hur lärarnas förutsättningar analyseras och hur analysen på ett tydligt sätt kopplas till en analys av skolenhetens samlade resultat och undervisningens genomförande.

Herrljunga kommuns förvaltning för grundskolefrågor har beslutat att samtliga grundskolor i kommunen ska ingå i en satsning läsåret 2023/24 för att utveckla undervisningen i matematik. Rektorn och lärarna beskriver att Ods skola har haft en bra nivå i måluppfyllelsen i matematik men att de också sett att det funnits elever som har haft utmaningar i att utvecklas i sitt lärande och nå en god måluppfyllelse. Även resultat från screeningar av elevernas kunskaper har visat på detta. Ett annat utvecklingsområde på skolenheten som rektorn har identifierat tillsammans med lärarna är att utveckla arbetet med trygghet och studiero eftersom framförallt studieron brister i flera undervisningsgrupper och för detta ändamål leder elevhälsans skolpsykolog ett arbete gentemot lärarna (se vidare nedan under området *Trygghet och studiero*). Det saknas emellertid en uppföljning och analys av undervisningens kvalitet och hur den påverkar studieron.

Rektorn säger att det görs en viss struktur för att fördela resurser på skolenheten men att det finns ett behov av att förtydliga resursfördelningen. Exempelvis ser rektorn ett behov av att förtydliga vad som är en grundbemanning gentemot eleverna och vad som utgör resurser. Rektorn säger också att lärarna samarbetar mycket med varandra och att de samordnar resurser efter de behov som finns i verksamheten men att rektorn behöver göra en analys av måluppfyllelsen för att säkerställa att resurserna fördelas på bästa sätt. Skolinspektionen vill i sammanhanget lyfta fram betydelsen av att resursfördelningen utgår från en analys som ger svar på varför resultaten ser ut om de gör. Annars finns en risk att rektorn missar andra och viktigare behov och där åtgärder behöver vidtas.

#### *Ledning och organisation*

Skolinspektionens granskning visar att rektorn till viss del skapar förutsättningar för lärarna att samverka men det saknas mötesformer där ett ökat fokus sker mot att främja ett lärande i kollegiet så att det också finns förutsättningar för kollegiet att utveckla undervisningen. Vidare ser rektorn till viss del till att skolans arbets- och

förhållningssätt tillämpas av alla lärare. Rektorn ger inte de obehöriga lärare, som undervisar på två andra skolenheter där eleverna får undervisning, tillräcklig hjälp med att planera undervisningen och sätta betyg. Av inskickat material och intervjuer framgår att det finns en mötesstruktur där lärare, elevhälsa och rektorn har möjlighet att samverka kring praktiska frågor och elevernas utveckling. Dock försäkrar sig inte rektorn om att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen. Rektorn säger att hen ser att vid de tillfällen hen träffar lärarna finns ett större fokus på praktiska frågor som gäller eleverna och undervisningen än att utveckla undervisningen. Rektorn uppger att hen behöver styra lärarnas samverkan mot att i större grad diskutera undervisningen och vad de ser i sitt arbete för att förbättra tryggheten och studieron samt hur de kan skapa en mer tillgänglig undervisning för eleverna. Vidare framgår att det även saknas reell samverkan mellan lärare som undervisar eleverna på Ods skola och de lärare som undervisar samma elever på andra skolenheter. Det är i huvudsak endast vid förekommen anledning som lärare eller rektor har kontakt med varandra. När det gäller att se till att alla lärare tillämpar skolans arbets- och förhållningssätt säger rektorn visserligen att arbetet fungerar väl men rektorn säger också att tillämpningen av exempelvis arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd kan bli bättre. Rektorn har därför gett i uppdrag till skolenhetens specialpedagog att återskapa rutiner och implementera arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd.

#### *Jämställdhetsarbete*

Det saknas på skolenheten ett strategiskt jämställdhetsarbete som rektorn leder. Rektorn säger att de har följt upp kunskapsresultaten uppdelat på flickor respektive pojkar. Rektorn säger vidare att hen behöver fördjupa sig i arbetet med vad de på skolenheten behöver följa upp och hur uppföljningen ska gå till. Rektorn säger att det inte bedrivs något strategiskt jämställdhetsarbete på skolan.

#### **Identifierat utvecklingsområde**

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla sin analys av skolenhetens samlade resultat och tydligt sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande. Därutöver behöver rektorn utifrån sin analys besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn visserligen följer upp vissa kunskapsresultat, men det saknas en analys över kunskapsresultaten i förhållande till undervisningens genomförande. Det finns ingen analys som förklarar varför måluppfyllelsen

ser ut som den gör. Det sker inte heller någon uppföljning och analys avseende flickors och pojkars förutsättningar att delta i undervisningen för att ha en grund för ett jämställdhetsarbete. Det saknas också en uppföljning av hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Att rektorn i begränsad utsträckning gör en analys av kunskaps- och värdegrundsuppdraget i förhållande till undervisningens genomförande medför en risk för att eventuella utvecklingsområden förbises.

Av skollagen framgår att rektorn ansvarar för att på skolenhetsnivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, analysera och utveckla utbildningen. Rektorn behöver således följa upp elevernas resultat, undervisningens genomförande och förutsättningar för undervisningens genomförande för att skaffa sig ett underlag för analys. Med utgångspunkt i orsaksanalysen behöver rektorn vidare besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder. Att utgå från orsaksanalysen innebär att insatserna är behovsanpassade för skolenhetens verksamhet.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn utvecklar analysen av skolenhetens resultat genom att analysera hur olika resultat samvarierar med den undervisning som bedrivs samt andra förutsättningar som skolenheten har. Variationer och skillnader mellan elevgrupper, klasser, ämnen och kön behöver belysas och sättas i relation till undervisningens kvalitet samt andra förutsättningar för undervisningens genomförande. Det är viktigt att söka förklaringar och orsaker till varför måluppfyllelsen ser ut som den gör och synliggöra vilka åtgärder man bör vidta för att förbättra resultaten. Analysen bör således ge en bild av både vilka framgångsfaktorer och utvecklingsbehov som finns. I analys- och utvecklingsarbetet behöver såväl rektor, lärare som elevhälsa vara delaktiga. Rektorn behöver även fatta beslut om utvecklingsinsatser som ska genomföras, utifrån de behov man uppmärksammat, och tillsammans med personalen följa upp att dessa får avsedd effekt. Insatserna kan därmed också utjämna eventuella skillnader inom skolenheten, mellan lärare, ämnen, årskurser och kön. En del av ett utvecklingsarbete kan vara att se till att lärare ges kompetensutveckling med utgångspunkt i de identifierade behoven, eller att justera organisationen för att möta de behov som uppmärksamrats.

## Undervisning

### Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Undervisningen är till viss del strukturerad samt innehåller också i viss utsträckning ett aktivt lärarstöd men syftet med undervisningen och lektionernas innehåll tydliggörs inte alltid. Vidare är undervisningen varierad när det gäller arbetsformer och arbetssätt. Undervisningen innehåller inslag som stärker elevernas motivation och lärarna anpassar undervisningen i viss utsträckning efter elevernas behov men när det gäller elever som snabbt blir klara med sina uppgifter kan arbetet utvecklas. Eleverna ges sällan möjlighet att delta i planeringen eller utvärderingen av undervisningen. Undervisningen innehåller inslag som ger eleverna möjlighet att ta ansvar för det egna lärandet men lärarna behöver också försäkra sig om att eleverna tillgodogör sig exempelvis lärstrategier som de får ta del av.

#### *Struktur, variation och aktivt lärarstöd*

I granskningen framkommer att undervisningen till viss del är strukturerad, varierad samt innehåller i viss utsträckning ett aktivt lärarstöd men syftet med undervisningen och lektionernas innehåll tydliggörs inte alltid. Av inskickad dokumentation, intervjuer och lektionsobservationer framkommer att det på skolenheten finns ett gemensamt arbete när det gäller lektionens struktur. Lärare säger att flera av dem använder sig av en lektionsstruktur som innebär att lärarna skriver upp på tavlan vad lektionens innehåll är, vad eleverna förväntas göra och att de visar tidsåtgången för olika moment genom att använda sig av timetimers. Emellertid framkommer att alla lärare inte följer lektionsstrukturen. Eleverna uppger att enbart vissa lärare skriver på tavlan vad lektionen ska handla om och vilka arbetsmoment som ingår. Lärarna ger som motivering för att inte gå igenom lektionsinnehållet att det inte alltid behövs om eleverna vet vad de ska göra. Detta skulle dock kunna få till följd att det inte är tydligt för alla elever hur delmomenten och aktiviteterna främjar undervisningens syfte eller var eleverna förväntas lära sig. När det gäller att tydliggöra syftet med undervisningen säger såväl lärare som elever att det varierar om lärarna går igenom syftet med eleverna. Enligt lärarna skiljer det sig åt beroende på vilken ålder eleverna har och om det är praktiska eller teoretiska ämnen. Även vid lektionsobservationer framgår att lärarna i olika grad tydliggör lektionens innehåll och syfte. Vid några lektioner står det på tavlan vilka moment som ingår i lektionen men lärarna går enbart vid enstaka lektioner igenom vad undervisningen ska handla om och vad eleverna ska göra. På några lektioner, efter inledning och eventuell genomgång, får eleverna vissa instruktioner om hur de ska arbeta med nästkommande moment. Lärarna ger eleverna stöd i att komma igång med och vidare i sitt arbete genom att röra sig i

klassrummet och vara observanta och behjälpliga när eleverna behöver stöttning. Skolinspektionen noterar vid genomförda lektionsobservationer att lektionerna sällan avslutas med att lärarna sätter lektionen i sitt sammanhang genom att exempelvis sammanfatta eller berätta vad som ska ske på nästa lektion i ämnet. Lärarna avslutar oftast lektionerna med att meddela eleverna att lektionen är slut och det är dags för rast. Även om lärarna försöker styra talfördelning bland eleverna genom att exempelvis fördela ordet till eleverna när de räcker upp handen och ibland med hjälp av namnstickor så framkommer att eleverna tappat koncentrationen i undervisningen och ägnar sig åt annat än undervisningen. Det finns ett behov av att lärarna i större utsträckning tydliggör lektionernas innehåll och syfte så att det blir tydligt för alla elever vad som förväntas av dem. Lektionerna innehåller en variation av arbetssätt och arbetsformer som lärarledda genomgångar, att se på film och besvara frågor enskilt, i grupp eller i helgrupp. Det kan också handla om att lärarna använder sig av självhäftande figurer på tavlan för att illustrera kemiska föreningar, att genomföra ett experiment i helgrupp och att gemensamt besvara frågor i en laborationsrapport i helgrupp.

#### *Motivation, stimulans och anpassning*

Granskningen visar att undervisningen innehåller vissa inslag som stärker elevernas motivation och att lärarna anpassar undervisningen i viss utsträckning efter elevernas behov men när det gäller elever som snabbt blir klara med sina uppgifter kan arbetet utvecklas. Lärare beskriver att de varierar sin undervisning för att göra den mer intresseväckande och för att skapa motivation hos eleverna. Det har exempelvis handlat om att när någon elev har svårt att sitta still, har läraren byggt undervisningen kring till exempel bilar om eleven varit intresserad av det. Rektorn och elevhälsan beskriver också att undervisningen består mycket av skapande och byggande, vilket skapar motivation hos eleverna och att detta exempelvis skedde när de arbetade med ett tema om medeltiden. Lärarna, rektorn och elevhälsan säger att lärarna anpassar undervisningen utifrån att eleverna är organiserade i årskursblandade klasser, men att lärarna ger en individanpassad undervisning utifrån varje elevs förutsättningar framkommer inte av intervjuer och lektionsobservationer. Lärarna uppger visserligen att det finns elever som behöver och får stöd av en resursperson att genomföra arbetsuppgifter men när det gäller elever som snabbt blir klara med sina uppgifter kan arbetet med att ge en utmanande undervisning utvecklas.

*Elevernas delaktighet i sitt eget lärande och i undervisningen*

Granskningen visar att eleverna sällan ges möjlighet att delta i planeringen eller utvärderingen av undervisningen. Undervisningen innehåller också få inslag som ger eleverna möjlighet att ta ansvar för det egna lärandet. Lärarna säger att eleverna ibland kan få frågor från lärarna om hur de upplever att specifika arbetssätt fungerar i undervisningen. Även om det händer att elevernas synpunkter på arbetssätt samlas in så framkommer att det på skolenheten inte finns några riktlinjer för hur eleverna ska ges möjlighet att utvärdera undervisningen. Rektorn säger att hen diskuterat elevinflytande med elevhälsan och att arbetet med elevernas delaktighet behöver utvecklas. Utöver enkäter som kartlägger trygghet och studiero behöver de på skolenheten, enligt rektorn, ha en dialog med eleverna om hur de exempelvis uppfattar undervisningen och arbetet med trygghet och studiero för att eleverna ska vara delaktiga. När det gäller arbetet med att ge eleverna strategier för sitt lärande säger lärarna att de har diskuterat med eleverna om hur de lär sig, vad de behöver i sitt lärande och att detta kan innebära exempelvis att vissa elever lär sig bäst genom att prata och skriva eller läsa. Lärarna säger emellertid att det är oklart om eleverna uppfattar att de fått ta del av olika lärstrategier. Skolinspektionen vill lyfta fram betydelsen av lärarna försäkras om att eleverna både ges förutsättningar att utveckla och använda olika inlärningsstrategier. Annars finns en risk att elevernas delaktighet i sitt eget lärande blir begränsat.

**Identifierat utvecklingsområde**

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver se till att skapa en tydligare struktur i undervisningen där bland annat lektionernas innehåll och syfte klargörs i större utsträckning samt att alla elever oavsett behov får möjlighet att arbeta med ett utmanande innehåll på en lämplig nivå.

Skolinspektionens granskning visar att det finns ett behov av att se över lektionernas struktur där lektionernas syfte och upplägg och även avslut klargörs i större utsträckning så att alla elever förstår vad lektionen syftar till, hur den är upplagd och vad som förväntas av eleverna. Därutöver finns det behov av att utveckla utformningen av uppgifter efter elevernas behov så att samtliga elever får möjlighet till stimulans och utvecklande uppgifter utifrån sin nivå.

Enligt skollagen ska samtliga elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Enligt läroplanen för

grundskolan ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna tydliggör vad lektionerna syftar till och vad de innehåller så att eleverna vet vad som förväntas av dem i undervisningen. Därutöver rekommenderas att lärarna utifrån en kartläggning av elevernas förutsättningar och behov ser till att eleverna ges en undervisning som utgår från vad eleverna behöver av ledning och stimulans. Lärarna behöver, under ledning av rektorn, skapa en flexibel undervisning, där alla elever oavsett var de befinner sig i sin kunskapsutveckling, får arbeta med ett utmanande innehåll på lämplig nivå. Alla elever ska få möta en individanpassad undervisning där det finns möjlighet att arbeta med ett utmanande innehåll utifrån elevens förutsättningar. Lärarna behöver också uppmärksamma och vidta åtgärder om elever redan i ett tidigt skede av utbildningen får otillräckligt med stimulans. Det finns då en överhängande risk att deras intresse och nyfikenhet för skolarbetet avtar, vilket kan medföra en sämre kunskapsutveckling. Genom att samtliga elever får möjlighet att få uppgifter och aktiviteter som utvecklar och utmanar deras tänkande bör förutsättningar för elevernas intresse och motivation för skolarbetet öka.

## Trygghet och studiero

### Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. På skolenheten pågår ett förebyggande och främjande arbete med att skapa en trygg miljö för eleverna, vilket eleverna till viss del är delaktiga i. På Ods skola genomförs till viss del ett arbete för att skapa studiero där eleverna också är involverade men arbetet är inte tillräckligt samlat.

### *Trygghet*

Skolinspektionens granskning visar att det på skolenheten pågår ett förebyggande och främjande arbete med att skapa en trygg miljö för eleverna. Arbetet omfattar emellertid inte den undervisning som eleverna får på två andra skolenheter. Utifrån inskickat material och intervjuer framkommer att rektorn och personalen arbetar aktivt och målmedvetet för att skapa en trygg skola för eleverna. För att kartlägga elevernas upplevelse får eleverna besvara frågor i en enkät. Utifrån elevernas svar identifieras om alla elever i samtliga årskurser upplever att de är trygga. Enkätens frågor omfattar emellertid inte på ett tydligt sätt frågor om hur eleverna upplever tryggheten när de får undervisning på två andra skolenheter, utöver den de får på Ods skola, eller hur eleverna uppfattar sin trygghet på nätet. Lärarna gör en analys av enkätresultaten och identifierar tillsammans med rektorn eventuella behov av områden som de sedan arbetar med för att förbättra tryggheten för eleverna. Vid dessa tillfällen finns dock inte de lärare med som undervisar eleverna i ämnen på de två skolenheter där eleverna också får sin undervisning. Exempel på åtgärder som vidtagits utifrån situationer som eleverna har upplevt som otrygga är insatser i skolbussen när eleverna tar sig till och från de två andra skolenheterna där eleverna får undervisning. Andra områden där åtgärder vidtagits är i matsalen där personal numera alltid finns med eleverna. I övrigt genomförs ett främjande arbete där lärarna och kuratorn undervisar om exempelvis självkänsla, kränkningar och mobbning med eleverna. Lärare och elever berättar också att det finns regler för hur de ska bete sig mot varandra på raster och i klassrummen och att dessa följs upp kontinuerligt med eleverna. När det gäller åtgärder för att skapa trygghet på nätet så har vissa sådana insatser genomförts i framförallt årskurserna fyra, fem och sex.

### *Studiero*

Granskningen visar att det på Ods skola till viss del finns ett aktivt arbete för att skapa studiero där samtliga elever är involverade men arbetet är inte tillräckligt samlat. Elevhälsa, lärare och rektorn säger att studieron är utmanande i vissa klasser och att en uppföljning av hur studieron fungerar sker genom att lärare, rektor och elevhälsan samtalar om detta. Elever säger att det är högljutt ibland i undervisningen och att det gör att de har svårt att koncentrera sig. Lektionsobservationer visar också att studieron brister och där vissa elever pratar och rör sig i klassrummen vilket leder till att de och andra elever emellanåt tappar koncentrationen i undervisningen. För att komma till rätta med studieron som rektorn och lärarna identifierat som ett utvecklingsområde driver elevhälsans skolpsykolog ett arbete med lärarna i framförallt årskurserna ett, två och tre där lärarna ges verktyg i att skapa och upprätthålla en god

studiero. Dock har lärarna kommit olika långt i tillämpningen av arbetet. Metoden som delges lärarna handlar om att lärarna tillsammans med eleverna skapar en vision om hur de vill ha det i klassrummet och hur lärarna förstärker elevernas positiva resultat och beteenden. Lärarna ges också verktyg i hur de kan fördela ordet bland elever så att det finns en förutsägbarhet när det gäller vem av eleverna som förväntas svara på frågor. Lärarna ges också verktyg i hur de kan signalera när det inte är studiero. Rektorn säger emellertid att hen ser ett behov av att de i ännu högre grad behöver diskutera hur de lägger upp arbetet i undervisningen och hur detta kan förbättra arbetet med att skapa och upprätthålla en god studiero.

### **Identifierat utvecklingsområde**

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer

Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver se till att stärka skolenhetens samlade arbete för att skapa och upprätthålla gemensamma strategier och förhållningssätt när det gäller studiero.

Skolinspektionens granskning visar att även om det finns ett visst arbete för att komma till rätta med studieron på Ods skola så behöver arbetet stärkas för att både skapa och upprätthålla studieron där också en analys och uppföljning av undervisningen och hur den påverkar studieron finns med på ett tydligt sätt.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Enligt läroplanen ska alla som arbetar på skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Vidare framgår av läroplanen att skolans mål är att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin studiemiljö. För att åstadkomma ett effektivt arbete med studiero krävs att skolan som helhet har ett gemensamt förhållningssätt kring detta arbete. Det är skolans och ytterst rektorns ansvar att skapa en sådan skolmiljö.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar gemensamma förhållningssätt och strategier i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero. I arbetet bör samtliga elever vara delaktiga. Lärarna kan på lektionerna, tillsammans med eleverna, kontinuerligt diskutera studiero och vad som krävs för att skapa studiero. För att skapa en miljö på skolan där all undervisning präglas av studiero behöver också fungerande forum skapas för lärarna att diskutera och komma överens om gemensamma strategier och förhållningssätt. I detta arbete kan lärarna till exempel delge varandra goda exempel.

## Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning.

Av Skolinspektionens granskning framgår att rektorn inte systematiskt har analyserat skillnader i bedömning och betyg i olika ämnen och årskurser och att rektorn inte heller har fört diskussioner med lärarna utifrån en sådan analys. Rektorn ger vissa, men inte tillräckliga, förutsättningar för att lärarna ska kvalitetssäkra omdömen och betyg. Även om vissa förutsättningar för samverkan lärarna emellan finns så styr inte rektorn i tillräcklig grad hur och när lärarna ska arbeta med sambedömning och rektorn ser inte till att lärarna använder sig av olika metoder och bedömningsunderlag för att göra likvärdiga bedömningar

### *Diskussion och analys av omdömen och betyg*

Granskningen visar att rektorn inte följer upp lärarnas omdömen och betyg i syfte att säkra att en likvärdig bedömning sker. Rektorn har därför inte identifierat några skillnader eller avvikelser. Rektorn säger att hen inte genomfört någon uppföljning av lärarnas arbete med betyg och bedömning utifrån ett likvärdighetsperspektiv sedan hen tillträdde sin tjänst på skolan.

### *Kvalitetssäkring av omdömen och betyg*

Granskningen visar att lärarna ges vissa förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg, men att dessa skulle kunna utvecklas. Av intervjuer och inskickade dokument framkommer att lärarna ges tid för sambedömning vid rättning av nationella prov i matematik och i vissa delprov i svenska och att de då gör detta arbete tillsammans med lärare från fyra andra skolenheter i kommunen. Rektorn och lärarna berättar att lärarna ofta sitter tillsammans när de arbetar med bedömningsfrågor och att de kan fråga varandra om de exempelvis är tveksamma när det gäller bedömningar men det finns inget uttalat eller styrt arbete kring sambedömning som rektorn leder. När det gäller obehöriga lärare som är anställda på de två skolenheter där lärarna får sin undervisning utöver den de får på Ods skola, sker betygssättning tillsammans med någon av de behöriga lärarna som är anställda av rektorn i Ods skola.

**Identifierat utvecklingsområde**

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp lärarnas bedömning och betygssättning för att identifiera eventuella avvikelser och analysera vad dessa beror på samt ge samtliga undervisande lärare förutsättningar att kunna kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn på Ods skola inte analyserar skillnader i bedömning och betyg i olika ämnen och att det därför inte förs några diskussioner med lärare utifrån dessa analyser. Vidare saknas rutiner för att alla lärare ska ges förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg, utöver de rutiner som finns för sambedömning av vissa delar av de nationella proven. Granskningen visar att rektorn ger lärarna vissa förutsättningar att kvalitetssäkra omdömen och betyg som tid för diskussion och möten. Det saknas dock en struktur för arbetet och rektorn säkerställer inte att lärarna använder olika metoder för kvalitetssäkring för att skapa likvärdighet.

Enligt skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas och rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar. I det ansvaret ligger att undersöka om det finns omotiverade avvikelser i betygen inom skolenheten och vid behov besluta om åtgärder för att komma till rätta med dem. Vidare framhålls i Skolverkets allmänna råd om betyg och prövning betydelsen av lärares samsyn för arbetet med rättvisande och likvärdiga betyg. Sambedömning beskrivs också som ett betydelsefullt redskap för ökad likvärdighet, eftersom det bidrar till en gemensam syn på vad som ska bedömas och hur bedömningen ska gå till. Rektorn har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Det innebär bland annat att se till att alla lärare får förutsättningar att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn påbörjar ett arbete med att följa upp och analysera lärarnas omdömen och betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv. Om avvikelser framkommer i analysen behöver rektorn ta reda på orsakerna till dessa. Rektorn behöver, beroende på vad analysen visar, föra en diskussion med enskilda lärare, arbetslag eller hela kollegiet för att ta reda på om avvikelserna är motiverade eller inte, och eventuellt besluta om utvecklingsinsatser. Syftet med åtgärderna bör vara att höja likvärdigheten vid betygssättningen och bedömarkompetensen på

skolenheten. Skolinspektionen rekommenderar vidare att rektorn ger samtliga lärare förutsättningar att samverka i syfte att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Detta bör ske med tydlig struktur för möten, innehåll och dokumentation. Arbetet behöver i första hand inrikta sig på att lärarna tillsammans tolkar kriterier för bedömning i förhållande till respektive årskurs samt ämnets syfte och centrala innehåll. Lärarna behöver även ges ytterligare möjlighet att samverka med lärare från andra skolor som har ansvar för samma årskurser och ämnen som de själva. Detta gäller särskilt de lärare som inte har några ämneskollegor på skolenheten. Genom en ökad samverkan ökar också förutsättningarna för likvärdiga bedömningar och betyg

#### På Skolinspektionens vägnar

**X** Camilla Adler

---

Beslutsfattare

Signerat av: Camilla Adler

**X** Katrin Söderlind

---

Föredragande

Signerat av: Katrin Söderlind

I handläggningen av ärendet har även Jenny Bergman Westling medverkat.

## Bilaga 1: Underlag för bedömning

---

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

### Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:  
[www.skolinspektionen.se](http://www.skolinspektionen.se)

## Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

---

Skolinspektionen besökte skolenheten den 31 januari 2024 och den 1 februari 2024. Besöket genomfördes av Katrin Söderlind och Jenny Bergman Westling.

Ods skola är en kommunal grundskola i Herrljunga kommun. Läsåret 2023/24 har skolenheten 47 elever i förskoleklass och årskurserna 1-6 . Skolenheten leds av en rektor som också är förskolechef och ansvarig för fritidsverksamhet för Ods skola och Eriksbergs skola.

## Bilaga 3: Redovisningsformulär för vidtagna åtgärder med anledning av utvecklingsområden i planerad kvalitetsgranskning vid Ods skola i Herrljunga kommun

---

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den regelbundna kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

|                                                                                                                                                                                                                               |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt? |
| <br><br><br><br><br><br><br><br><br><br>                                                                                                                                                                                      |

## Formulär för huvudmannens redovisning

|                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Utvecklingsområde 1: Rektorn behöver utveckla sin analys av skolenhetens samlade resultat och tydligt sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande samt utifrån denna analys besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder. |
| Redovisa vilka åtgärder som genomförts:                                                                                                                                                                                                                                        |
| Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:                                                                                                                                                                          |
| Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?                                                                                                                                                                                                                      |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:                                                                                                                                                                                                                                               |
| Utvecklingsområde 2: Rektorn och lärarna behöver se till att skapa en tydligare struktur i undervisningen där bland annat lektionernas innehåll och syfte klargörs i större utsträckning samt att alla elever oavsett behov får möjlighet att arbeta med ett utmanande innehåll på en lämplig nivå. |
| Redovisa vilka åtgärder som genomförts:                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:                                                                                                                                                                                               |
| Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?                                                                                                                                                                                                                                           |
| Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:                                                                                                                                                                                                                                               |
| Utvecklingsområde 3: Rektorn och lärarna behöver se till att stärka skolenhetens samlade arbete för att skapa och upprätthålla gemensamma strategier och förhållningssätt när det gäller studiero.                                                                                                  |
| Redovisa vilka åtgärder som genomförts:                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:                                                                                                                                                                                               |

|                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?                                                                                                                                                                                                                    |
| Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Utvecklingsområde 4: Rektorn behöver följa upp lärarnas bedömning och betygssättning för att identifiera eventuella avvikelser och analysera vad dessa beror på samt ge samtliga undervisande lärare förutsättningar att kunna kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.</b> |
| Redovisa vilka åtgärder som genomförts:                                                                                                                                                                                                                                      |
| Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:                                                                                                                                                                        |
| Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?                                                                                                                                                                                                                    |
| Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:                                                                                                                                                                                                                        |